

300e concert
VRIJDAG 22 OCTOBER 2004
20.00 UUR

SPECTRUM CONCERTS BERLIN

<i>Viool:</i>	<i>Altviool:</i>	<i>Cello:</i>
Janine Jansen	Joël Waterman	Christian Poltéra
Annette von Hehn	Hartmud Rohde	Maarten Jansen
Julia Maria Kretz		
Annelieke van Beest		

PROGRAMMA

Dmitri Sjostakovitsj (1906-1975)
Prelude en Scherzo voor strijkoctet op. 11 (1924- "25)

Erich Wolfgang Korngold (1897-1957)
Strijksextet in D gr. t. op. 10 (1914- "15)

Moderato- Allegro
Adagio
Intermezzo (In gemässigten Zeitmass)
Finale (so rasch als möglich)

Pauze

Felix Mendelssohn Bartholdy (1809-1847)
Strijkocet in Es gr. t. op. 20 (1825)

Allegro moderato ma con fuoco
Andante
Scherzo: Allegro leggierissimo
Presto

SPECTRUM CONCERTS BERLIN werd in 1988 opgericht door de Amerikaanse cellist Frank Dodge, die nog steeds de artistieke leiding heeft. Hij heeft een groep jonge, maar reeds internationaal vermaarde musici bijeengebracht die, afhankelijk van de programmering, worden ingeschakeld. De programma's tonen een verrassende inventiviteit: behalve bekend Europees repertoire worden onbekende werken uit verleden en heden, van met name Amerikaanse componisten, uitgevoerd. Alle concerten worden opgenomen door Sender Freies Berlin en via National Public Radios Washington D.C. door de gehele Verenigde Staten uitgezonden. Op het label Naxos verscheen een veelgeprezen cd met een strijktrio en een sextet voor piano, viool, altviool, cello, klarinet en hoorn van Ernő Dohnányi. Binnenkort zal het strijksxtet op.10 van Erich Wolfgang Korngold worden opgenomen.

PROGRAMMATOELICHTING

Doordat de historische gegevens schaars zijn weten wij niet of het octet van Mendelssohn in de 19e of in het begin van de 20e eeuw ooit in Deventer op een openbaar concert heeft geklonken. Zeker is wel dat het werk hier de laatste vijftig jaar niet is uitgevoerd. Het lijkt eveneens zeker dat het sextet van Korngold en ook de stukken voor strijkoctet van Sjostakovitsj voor Deventer hun première zullen beleven. Alle drie de werken die vanavond op het programma staan zijn composities van geniale tieners.

Dmitri Sjostakovitsj groeide op in Petersburg in een onrustige tijd waarin het economisch met Rusland steeds slechter ging, deels door wanbeleid van het starre tsaristische regime dat langzaam maar zeker door revolutionaire krachten werd ondermijnd, anderzijds door de oorlog met Japan (1904-'05) en door de Eerste Wereldoorlog. De ouders van Dmitri, behorend tot de liberale intelligentsia, sympathiseerden weliswaar met de revolutionaire ideeën, maar hen ging het materieel voor de wind, zodat zij er zelfs een buitenhuis en een auto op na konden houden.

De vader van Dmitri was als chemicus verbonden aan de Petersburgse Kamer van Maten en Gewichten; in deze functie was hij een collega van de beroemde Mendelejev. Later werd hij directeur van een munitiefabriek. De moeder was als pianiste opgeleid aan het Conservatorium van Petersburg. Haar vader was directeur van de goudvelden aan de rivier de Lena in Siberië, een man met vooruitstrevende en verlichte opvattingen, die bemind was bij de mijnwerkers en hun gezinnen. Toen in 1912 aan de Lena opstanden uitbraken, die bloedig door het regime werden neergeslagen en er een massaslachting onder deze arbeiders werd aangericht, was hij allang geen directeur meer en in huize Sjostakovitsj werd vaak herhaald dat zo iets vreselijks nooit zou hebben plaatsgevonden als grootvader nog directe ur zou zijn geweest. De omwenteling in 1917 en de moord op tsaar Nicolaas II en zijn familie in 1918 hadden een totale verandering van de maatschappelijke orde tengevolge. Jarenlang woedde er een burgeroorlog en het aanzien van de stad, die vanaf 1914 Petrograd heette, veranderde totaal: aan alles was gebrek, er heerste hongersnood, epidemieën braken uit en executies waren aan de orde

van de dag. Petrograd verloor zijn status als hoofdstad ten gunste van Moskou, er kwam een andere kalender, industrie en handel werden genationaliseerd en voor de bourgeoisie werd arbeidsplicht ingevoerd. Voor de familie Sjostakovitsj betekende dit het einde van een gerieflijk bestaan, hun auto werd bijvoorbeeld gevorderd door de Rode Gardisten. Na het plotselinge overlijden van Dmitri's vader in 1922 dreigde diepe armoede en was zijn moeder genoodzaakt dertien uur per dag als caissière bij de Arbeidersvakbond te gaan werken. Dmitri, die inmiddels op het Conservatorium piano en compositie studeerde, moest gaan bijverdienen als pianist, in een bedompte bioscoop waar hij tot diep in de nacht op een valse piano zat te improviseren.

Hij vond het afschuwelijk, maar toch leerde hij er veel van: muzikaal vormgeven aan datgene wat op het witte doek aan hem voorbij trok: tragedie, zotheid, melodrama, karikatuur etc. In de eerste jaren na de revolutie werd de kunst in Rusland nog geheel vrijgelaten en was er geen sprake van alle mogelijke vormen van knellende bureaucratische betutteling waar kunstenaars later mee te maken zouden krijgen. Er heerste een liberale en kosmopolitische geest, die net als elders in de wereld van de "roaring twenties" openstond voor experimenten. In die tijd werkte Sjostakovitsj aan zijn Eerste Symfonie, zijn eindexamenwerk. Deze compositie ontstond in alle opzichten de status van een verplicht proefwerk: het bleek een hoogst origineel maar structureel evenwichtig werkstuk te zijn en alle deskundigen waren er zo van onder de indruk dat besloten werd de symfonie te laten uitvoeren door het Filharmonisch Orkest van Leningrad (naam van de stad sinds 1924), wat op 12 mei 1926 gebeurde. Al in 1927 dirigeerde Bruno Walter de symfonie in Berlijn, een jaar later volgde Leopold Stokowski in Philadelphia.

Ten tijde van het componeren van de Eerste Symfonie ontstonden ook Prelude en Scherzo voor strijkoctet op.11. Net als in de symfonie gaat traditioneel componeren hand in hand met experimenteel avant-gardisme. In de Prelude treedt Sjostakovitsj, als groot bewonderaar van Bach, in diens voetsporen met een op het contrapunt gebaseerde techniek. Zij begint met een elegisch gedeelte, gevolgd door een snel midden-deel, waarna de sfeer van het begin terugkeert. Na een 'Januskop'-achtige inleiding volgt het op een ostinato ritme gebaseerde allegro van het Scherzo.

Erich Wolfgang Korngold werd geboren in Brno. Zijn vader, Julius, was jurist, maar tevens een gedreven muziekliefhebber die voor zijn plezier muziekcensies schreef voor een provinciale krant. Deze trokken door hun scherpzinnigheid en stilistische kwaliteiten de aandacht van niemand minder dan de Weense musicoloog Eduard Hanslick. Door zijn toedoen kreeg Julius een aanstelling bij de "Die Neue Freie Presse", waarna hij zich ontwikkelde tot een gezaghebbend muziekcriticus. Erich too nde reeds zeer vroeg grote muzikale begaafdheid, in het bijzonder wat componeren betreft. Als waar wonderkind wierp hij met het grootste gemak de meest ingewikkelde partituren, waaraan alles klopte, op papier. In 1907 -10 jaar oud- speelde hij zijn cantate "Gold" voor aan Gustav Mahler, die het werk "geniaal" vond en adviseerde Erich naar Zemlinsky te zenden voor verder onderricht. Zowel Erich als Zemlinsky waren gelukkig met dit advies en

Korngold op 13-jarige leeftijd

toen de laatste enkele jaren later als opera-intendant naar Praag vertrok waren beiden daar verdrietig over.

Op elfjarige leeftijd componeerde Korngold het ballet "Der Schneemann" dat in 1910 werd uitgevoerd in de Weense Hof Opera en daar voor een sensatie zorgde.

In 1908 ontstond een opmerkelijk pianotrio en in 1909 de pianosonate in E op.2, die grote indruk maakte op Artur Schnabel, die dit werk op alle grote muziekpodia in Europa heeft uitgevoerd. Korngold's eerste orkestwerken, "Schauspiel Ouverture" op. 4 en de Sinfonietta op. 5 uit resp. 1911 en 1912, deden Richard Strauss versteld staan:

"Dat deze composities het werk zijn van een adolescente jongen vervult je in een eerste reactie met ontzag en beklemming; de hechte stijl, de weergaloze vorm, de individuele expressie en de harmonische structuur..... het is werkelijk verbazend". Puccini was al evenzeer onder de indruk van Korngold's opera "Violenta" uit 1916. Op twintigjarige leeftijd componeerde hij zijn meest beroemde werk, de opera "Die Tote Stadt",

die in 1920 tegelijkertijd in Hamburg en in Keulen in première ging. In 1927 werd Korngold docent opera en compositie aan de Weense Staats Akademie en werd hij door de president van Oostenrijk benoemd tot "professor honoris causa". De acteur en regisseur Max Reinhardt nodigde Korngold in 1934 uit naar Hollywood te komen, waar tot zijn dood is blijven wonen. Uitvoering van zijn vijfde opera "Die Kathrin" op. 28 in Wenen werd door de Anschluss verhinderd. Het werk ging op 7 oktober 1939 in Stockholm in première. Korngold maakte in Amerika al snel naam als origineel componist van filmmuziek en voor twee films kreeg hij Oscars. Toch bleef hij ook niet-programmatische muziek componeren: strijkkwartetten, een viool- en een celloconcert en muziek voor

orkest, o.a. een symfonie. Hij moet worden beschouwd als een van de laatste grote Romantische componisten. Helaas wordt zijn werk maar weinig uitgevoerd, ten onrechte! Dit lijkt veel te maken te hebben met het stempel "filmcomponist" dat hij, overigens niet onjuist, kreeg opgedrukt.

Zijn strijks sextet vertoont meer affiniteit met de sextetten van Brahms uit resp. 1860 en 1864 dan met zijn directe voorganger het sextet "Verklärte Nacht" uit 1899 van Schönberg, waarin behalve de invloed van Brahms ook die van Wagner hoorbaar is. Het Adagio schreef hij het eerst: een zwaarmoedig stuk van grote emotionele intensiteit. Het daaropvolgende Intermezzo brengt opluchting. Het leidmotief in dit deel, dat geschreven is in rondovorm, is het "motief van het blij hart", een reeks van stijgende kwarten, dat Korngold in meerdere werken heeft gebruikt. In de Finale keren alle motieven uit de voorgaande delen op een subtiele manier terug en het sextet eindigt triomfantelijk. De eerste uitvoering vond plaats in Wenen op 2 mei 1917 door het met extra alt en cello uitgebreide Rosé Kwartet. In zijn recensie schreef Josef Reiter: 'Vanaf de eerste maat is Erich Wolfgang Korngolds signatuur onmiskenbaar. Van de nu levende componisten, Strauss uitgezonderd, is er niemand die zo persoonlijk en met zoveel individualiteit schrijft als hij'.

Door de opkomst van de burgerstand was aan het eind van de 18e eeuw muziek niet meer louter een zaak van kerk en vorstenhoven. De joodse elite, waartoe de ouders van **Felix Mendelssohn** behoorden, zag in muziekbeoefening een middel tot integratie in de Europese cultuur. Felix' moeder, Lea Salomon, dochter van een Berlijnse hofjuwelier, had in haar jeugd nog les gehad van een van de beroemdste leerlingen van Johann Sebastian Bach, Johann Kirnberger. Felix en Fanny (geb. 1805) kregen hun eerste pianolessen van hun moeder. Beide kinderen waren hoogbegaafd, ook in intellectueel opzicht. Zij kregen een Spartaanse opvoeding met een uiterst strenge indeling van de dag, die al om vijf uur 's morgens begon: privé-lessen in klassieke en moderne talen, literatuur, wiskunde, geschiedenis, tekenen, dansen, paardrijden. "Vrije tijd" kwam in dit rooster niet voor. Vanaf 1819 kregen ze ook les in compositie van de strenge en gezaghebbende leraar Zelter, die evenals Kirnberger geheel volgens de tradities van de oude Bach te werk ging: trainen in uitwerken van becijferde bassen, schrijven van koralen, canons, fuga's en 'omkeerbaar contrapunt'. Felix leerde hierdoor het ambacht van componeren tot in detail beheersen. Ambachtelijke perfectie is zijn hele leven een kenmerk van al zijn composities gebleven. Zijn vroegste bewaarde werken dateren uit 1820: o.a. een vioolsonate en een pianotrio: nog conventionele composities in de stijl die hem door zijn leraren was bijgebracht. In de eerste jaren daarna toen hij o.a. zijn 12 symfonieën voor strijkorkest, de pianokwartetten op. 1 (1822), op. 2 (1823) en op. 3 (januari 1825) en de vioolsonate in f op. 4 (1824) schreef, wordt zijn signatuur steeds persoonlijker, maar de echte doorbraak was de schepping van iets geheel nieuws: het strijcoctet (oktober 1825), dat opusnummer 20 kreeg omdat het pas in 1832 werd gepubliceerd. Deze compositie was aanvankelijk bedoeld als een cadeautje voor zijn oudere vriend en mentor, de violist Eduard Rietz met wie hij vaak op zondagmiddagen huisconcerten gaf, waarbij Felix meestal altviool speelde. Voor dezelfde bezetting, 4 violen, 2 alt en 2 celli, had alleen Spohr tot dusverre gecomponeerd, maar hierbij ging het om dubbelkwartetten waarbij de twee strijkkwartetten meestal antifonaal op elkaar reageren.

In Mendelssohn's octet vormen de acht strijkers een eenheid en dat was volstrekt origineel. In de partituur, waarvan het manuscript zich in Washington bevindt, heeft Mendelssohn genoteerd: 'Dieses Oktett muss von allen Instrumenten im Style eines symphonischen Orchesterwerkes gespielt werden. Pianos und Fortes müssen genau eingehalten und schärfer betont werden als gewöhnlich in Werken dieses Charakters'. Ten tijde van het componeren van het octet verdiepte hij zich intensief in gedichten van Goethe met wie zijn familie al sinds 1797 regelmatig contact had en bij wie Felix reeds enkele malen in Weimar op bezoek was geweest en voor wie hij had gemusiceerd.

Felix Mendelssohn, getekend op 14 november 1822 door zijn zwager, Wilhelm Hensel

Het Scherzo is geïnspireerd op vier dichtregels uit 'Walpurgisnachtstraum' uit Goethe's Faust:

*Wolkenzug und Nebelflor
erhellen sich von oben
Luft im Laub und Wind im Rohr
und alles ist zerstoben*

In het manuscript staat boven dit deel geschreven: '*Si deve suonare questo Scherzo sempre pianissimo e staccato*'. Fanny heeft in haar dagboek genoteerd wat Felix voor de geest stond en zoals hij het haar had gezegd: 'Het hele stuk moet staccato en pianissimo worden gespeeld met af en toe een huivering van tremolo's, want het verklankt datgene wat vreemd en ongewoon is en toch betoverend, alsof je je waant in de wereld der geesten, licht en zwevend, verheven boven het aardse. Je zou een bezemsteel willen pakken om mee te doen aan de processie der geesten. Aan het eind fladdert de eerste viool vederlicht op..... en alles is vervlogen'.

De eerste openbare uitvoering van het octet vond plaats op 30 januari 1836 in Leipzig, in het Gewandhaus, waarbij Mendelssohn zelf de tweede altpartij speelde. Bij een latere uitvoering in dezelfde zaal, op 18 november 1843, werden de altpartijen gespeeld door Niels Gade en wederom de componist.

VOLGEND CONCERT
MAANDAG 8 NOVEMBER 20.00 UUR
AD LIBITUM KWARTET
LARS WOUTERS VAN DEN OUDENWEIJER, klarinet
PROGRAMMA: Beethoven, strijkkwartet op. 95
Webern, strijkkwartet uit 1905
Brahms, klarinetkwintet
19.00 uur: inleiding door Guus van Es

STICHTING KAMERMUZIEK DEVENTER EN DE DEVENTER SCHOUWBURG: *unieke samenwerking*

Laten we maar met de deur in huis vallen: niet zoveel kamermuziekpodia kunnen zich erop beroemen zulke goed bezette zalen te trekken als hier in Deventer. Wat dat betreft, gaat alle eer uit naar het bestuur van de Stichting Kamermuziek Deventer. In mijn ogen ligt de sleutel van het succes van de Stichting bij een aantal factoren:

- ✓ de kracht van de programmering ligt in de "beperking"; uit de grote doos met muzikale lekkernijen weet men te selecteren; men zal nooit een trendbreuk veroorzaken; herkenbare programmering en kwaliteit zijn hiervan het gevolg; het publiek weet wat het kan verwachten;
- ✓ en toch ligt onder die herkenbaarheid een vernieuwend element verscholen: jong talent krijgt een kans en langzaam maar zeker wordt het publiek ook vertrouwd gemaakt met minder bekend repertoire, bijvoorbeeld 20e eeuwse composities;
- ✓ opvallend is de zorg die de vrijwilligers van het bestuur, allen echte muziek liefhebbers, geven aan de programmering; er wordt kritisch geluisterd, gewikt en gewogen voordat besloten wordt wie wordt uitgenodigd op te treden;
- ✓ de optredende musici worden met égard en aandacht voor hun wensen (en soms eigenaardigheden) ontvangen. Deventer heeft hierdoor een goede naam gekregen bij de musici die hier graag komen;
- ✓ ook het publiek krijgt zo veel als mogelijk is persoonlijke aandacht van de bestuursleden; mede daardoor voelt men zich thuis in de Schouwburg.

En nu we het over de bezoekers hebben...ja, dat is een hoofdstuk apart: elk muziekgenre kent zijn eigen 'soort' publiek. Operapubliek is anders dan het publiek dat symfonische concerten bezoekt en dat onderscheidt zich weer duidelijk van de categorie bezoekers kamermuziek. De laatsten 'kennen elkaar'; het zijn liefhebbers, men komt al jaren, men is gehecht aan zijn vaste plaats. De oude garde krijgt een voorkeursbehandeling wat betreft de placering in de zaal; traditiegetrouw worden zoveel mogelijk abonnees geplaatst op hun vaste stoel. Men bereidt zich voor op het concert, praat erover na, "kleedt" zich, gaat nog tevoren naar de kapper en luistert naar cd's van de uit te voeren werken en, voor het concert begint, bestudeert men het programma. Kortom: een trouwe, homogene kern.

Gelukkig is er daarnaast ieder jaar vernieuwing en ook verjonging van het publiek waarneembaar. Er komen steeds meer kenners uit de wijde omgeving van Deventer naar de concerten.

Dat het om een liefhebberspubliek gaat merken de uitvoerende musici als geen ander. Er wordt zeer geconcentreerd geluisterd en opvallend weinig gehoeft en ook dat draagt in niet onbelangrijke mate bij tot het leveren van grote artistieke prestaties. Samenvattend is er in alle opzichten sprake van een 'succesformule'.

Zo'n succesformule is alleen mogelijk met een groep vrijwilligers die bereid zijn zich volledig in te zetten. De Deventer Schouwburg is daar heel gelukkig mee en er is sprake van een optimale samenwerking. Wij hopen dat deze samenwerking nog lang zal duren en wensen de Stichting een heel goed Jubileum toe.

Yolanda Mergler,
directeur Deventer Schouwburg

KAMERMUZIEKCONCERTEN IN DEVENTER

een historie van twee halve eeuwen

door W.J.Feikema

Inleiding

Het is aannemelijk dat er in de 19e eeuw in Deventer openbare uitvoeringen van strijkkwartetten, pianotrio's, viool-pianoduo's en liedrecitals hebben plaatsgevonden, maar documentatie daarover is schaars. Op het programma van een concert dat plaatsvond op de tweede dag van de viering van het 75-jarig bestaan van "Unis par les sons de la musique", op 17 oktober 1868, staan uitvoeringen vermeld van Beethovens "Harfen"kwartet en het kwartet in "Es op. 14" (bedoeld wordt waarschijnlijk op. 12)

UNIS PAR LES SONS DE LA MUSIQUE.

3de Dames-Concert,

DINSDAG 27 JANUARI 1874.

IN DE

CONCERTZAAL TE DEVENTER.

Aanvang 7½ uur.

Florentijner Strijkkwartet:

1. Viool . . . JEAN BECKER.	Alt . . . LUIGI CHIOSTRI.
2. Viool . . . ENRICO MASI.	Violoncel . FRIEDR. HILPERT.

SOLO'S VOOR TENOR: DE HEER K.... UIT AMSTERDAM.

1. **Mozart**, Quartet. in D moll. No. 2.

2. **Beethoven**, An die ferne Geliebte. De Heer K....

3. **Schubert**, Variationen.

15 minuten pauze.

4. **Schumann**, Quartett in A. Op. 41 No. 1.

5. **Nicolai**, Spielmannslied.

6. **Esser**, Grüner Frühling.

7. **Schumann**, Wanderlied.

de Heer K....

Vreemdelingen-kaarten / 2.00.

Dames-kaarten - 0.50.

Te verkrijgen in de Grootte Sociëit en de Sociëit De Hereeniging.

Als lid wordt voorgesteld de Heer NERING BÖGEL
(Lange Bisschopstraat).

van Mendelssohn. Op een "Damesconcert" in 1874 treedt het Florentijner Strijkkwartet op samen met een zanger, enigszins mysterieus aangeduid als 'de heer K.... uit Amsterdam'. Ditzelfde kwartet treedt in 1878 weer op in Deventer, met een kwartet van Haydn en op. 18 nr. 4 van Beethoven. "Unis par les sons de la musique", dat meer dan 100 jaar heeft bestaan, bestond uit een symfonieorkest en een koor. Er werden "Dames- en Heeren-concerten" gegeven, bijvoorbeeld in het seizoen 1892/93 maar liefst vijf van elk. Heren konden worden geïntroduceerd op de Dames-concerten en omgekeerd. De programma's vermelden ouvertures, symfonieën, viool- en pianoconcerten en vooral veel koorwerken, maar behalve de hierboven genoemde concerten geen kamermuziek. Uit een krantenbericht blijkt dat op 26 april 1888 de gerenommeerde violist August Wilhelmj (1845-1908) in de Schouwburg Bach's Chaconne heeft gespeeld.

20e eeuw tot 1942

De oudste bewaard gebleven kamermuziekprogramma's dateren van precies 100 jaar geleden: Op een programma van zondag 9 oktober staat met potlood het jaartal 1904 vermeld: de violist Mischa Elman en de pianist Louis Schnitzler zijn toen opgetreden

in de "Sociëteit. Deventer". Dit is interessant, want wanneer het erbij geschreven jaartal klopt, was Elman, geboren in 1891 in Rusland, toen 13 jaar oud. Hij was inderdaad een wonderkind en had in die tijd les van de beroemde vioolpedagoog Leopold Auer, zelf leerling van Joseph Joachim en ook de leraar van vele andere grote violisten zoals Jascha Heifetz. In de "New Grove" staat vermeld dat de stormachtige carrière van Mischa Elman is begonnen met een opzienbarend concert in Berlijn op 14 oktober 1904 !, vijf dagen dus na het concert in Deventer, dat mogelijk een try-out is geweest. De organisatoren in Deventer beschikten blijkbaar over goede contacten, want nog geen twee maanden later, op 2 december, treedt Pablo Casals (geb. in 1876) op in de Schouwburgzaal, samen met de in 1873 in Londen geboren pianist Harold Bauer, die een van de grote pianisten uit de eerste helft van de 20e eeuw is geweest.

Concerten werden georganiseerd door verschillende instellingen: de in 1901 opgerichte "Vereeniging tot opwekking van het Kunstleven", later ook door de Maatschappij tot Nut van het Algemeen en door één of meer van de toen bestaande sociëteiten, o.a. Concordia, de Hereeniging en De Grote Sociëteit. Of deze instellingen samenwerkten of dat er mogelijk sprake was van "concurrentie" valt niet te achterhalen. Zeker is dat er recitals door vermaarde musici zijn gegeven op verschillende locaties, waarvan de Schouwburg en de Buiten-Sociëteit de voornaamste waren. Op 7 november 1909 treedt de Franse cellist Gérard Hekking (van Nederlandse afkomst) op, met de Nederlandse pianist en componist Dirk Schäfer. Er zijn programma's bewaard van concerten door beroemde strijkkwartetten zoals in 1906 en 1921 het Boheems Strijkkwartet en in 1913 het Hongaars Strijkkwartet. Uit een recensie in Het Deventer Dagblad blijkt

Vereeniging tot bewerding opwekking van het Kunstleven te Deventer. SCHOUWBURGZAAL TE DEVENTER. MATINÉE Zondag 26 Febr. 1911, TE GEVEN DOOR Das Russische Trio VERA MAURINA—PRESS, Piano. Prof. MICHAEL PRESS, Viool, (Stradivarius 1712). JOSEPH PRESS, Violoncel (Guadagnini 1780). PROGRAMMA. - Trio op. 49 in D kl. t. MENDELSSOHN a. Molto allegro e agitato. b. Andante con moto tranquillo. c. Scherzo (Leggerio e vivace). a. Abendlied SCHUMANN b. Moment musical SCHUBERT c. Elfentanz POPPER voor Violoncel en Piano. - Passacaglia HÄNDEL—PRESS voor Viool en Violoncel. - Trio op. 97 B gr. t. BEETHOVEN a. Allegro moderato. b. Scherzo, Allegro. c. Allegro cantabile. d. Allegro moderato, Presto AANVANG 2 1/4 UUR PRECIES EINDE ongeveer HALF VIER. De Concertvleugel „Steinway” is uit KETTNER's Pianohandel, Heiligenweg, Amsterdam. Leden hebben persoonlijk vrijen toegang. Hun huisgenooten (geen logées) f 1.— per persoon. Vreemdelingen f 1.50. Dames en Heeren-stadgenooten, niet-leden, f 3,00	Vereeniging tot opwekking van het Kunstleven TE, DEVENTER. SCHOUWBURG TE DEVENTER. KUNST-AVOND TE GEVEN DOOR HET Hongaarsche Strijkkwartet op Woensdag 22 Jan. 1913, 's avonds ACHT uur precies. EINDE HALF TIEN. — GEEN PAUZE. EMERICH WALDBAUER, 1e Viool. JOHANN VON TEMESVARY, 2e Viool. EGON FRANZ KORNSTEIN, Alto-viool. EUGEN VON KERPELY, Violoncel. Strijkkwartetten. W. A. MOZART in G. Allegro vivace assai. Menuetto. Andante Cantabile. Molto allegro. RADNAI in E. Praeludium. Menuetto. Air. Scherzo. Postludium, L. VAN BEETHOVEN op. 59 No. 2. Allegro. Molto adagio. Allegretto. Finale Presto. Leden hebben persoonlijk vrijen toegang op vertoon van diploma. Hunn's huisgenooten (geen logées) f 0.75 per persoon. Vreemdelingen f 1.50. Dames- en Heeren-Stadgenooten geen lid zijnde, hebben geen toegang. Het lidmaatschap bedraagt f 3.— per jaar. Kaartverkoop bij D. J. WILTERDINK en 's avonds aan de zaal. Gedurende de uitvoering blijven de hoofddeuren gesloten en is de toegang uitsluitend door de achterste deur. VERTREK DER TREINEN: <table style="width: 100%;"> <tr> <td style="text-align: center;">Richting Apeldoorn 10.35</td> <td style="text-align: center;">Almelo 9.41</td> </tr> <tr> <td style="text-align: center;">„ Zwolle 9.58</td> <td style="text-align: center;">Zutphen 9.59</td> </tr> </table>	Richting Apeldoorn 10.35	Almelo 9.41	„ Zwolle 9.58	Zutphen 9.59
Richting Apeldoorn 10.35	Almelo 9.41				
„ Zwolle 9.58	Zutphen 9.59				

dat op 2 januari 1921 de Poolse violist Bronislaw Huberman in een 'eivolle' Schouwburg de Chaconne van Bach heeft uitgevoerd en zijn spel wordt vergeleken met dat van de violisten Schmuller, Antonietti, Spalding en Mischa Elman die het werk eerder in Deventer zouden hebben uitgevoerd! Helaas is over dit alles niets méér te vinden dan dat uit een ander krantenbericht blijkt dat Elman in 1910 nog eens in Deventer is opgetreden. Over het programma wordt echter niets vermeld.

Vereeniging tot opwekking van het Kunstleven
TE DEVENTER.

SCHOUWBURGZAAL TE DEVENTER.
Zondag 23 Januari 1916,
Kwart voor twee precies - GEEN PAUZE -
Einde ongeveer kwart voor vier

MATINÉE

TE GEVEN DOOR HET

Hollandsch Kwintet

uit 's Gravenhage.
CARL OBERSTADT, Klavier.
HENRI HACK, 1e Viool. JAC. v. D. BURG, 2e Viool.
FRANS VINK, Altviool. CHARLES v. ISTERDAEL, Violoncel.

PROGRAMMA.

1. Quintette JOAQUIN TURINA
2. Sonate, voor Viool en Piano FRANS VINK
3. Quintet C. D. OBERSTADT

De Steijnwalj-concertvleugel is uit de magazijnen van de Firma
Gebroeders RIJKEN & DE LANGE, Rotterdam.

Het uitgebreide programma is aan de Zaal verkrijgbaar à 10 cent.
Leden hebben persoonlijk vrijen toegang op vertoon van hun Diploma. Hunne huisgenooten (geen logées) f 0,75 p. pers.
Vreemdelingen f 1,25 (Plus Stedelijke Belasting).
Stadgenooten, zoowel Dames als Heeren, geen lid zijnde, hebben
GEEN TOEGANG.

Kaartverkoop bij D. J. WILTERDINK en 's middags aan de Zaal.
Plaatsbespreking op den gewonen tijd.

Gedurende de uitvoering blijven de hoofddeuren der Zaal
gesloten en is de toegang uitsluitend door de achterdeur.

VERTREK DER TREINEN:
Zutphen 4.27 Zwolle 4.32 Apeldoorn 4.46 Almelo 4.10
Ommen 4.30 Lochem 4.40

Zie ommekeer

Vereeniging tot opwekking van het Kunstleven
te Deventer.

SCHOUWBURGZAAL TE DEVENTER.
ZONDAG 28 APRIL 1918, 's middags half drie,

MATINÉE

TE GEVEN DOOR HET

„Haagsch Strijkkwartet“

de Heeren:
SAM SWAAP, 1e Viool, ADOLPHE POTH, 2e Viool,
JEAN DEVERT, Altviool, CHARLES v. ISTERDAEL, Cello.
1e Concertmeesters van het RESIDENTIE-ORKEST.

PROGRAMMA.

1. Quartett Ddur JOS. HAYDN
No. XIV Peters 15 Quartett.
a. Allegretto, allegro. b. Largo. c. Menuetto, allegro,
d. Finale, presto
2. Quatuor op. 18 No. 2 L. v. BEETHOVEN
a. Allegro. b. Adagio Cantabile, Allegro, Tempo I
c. Scherzo-Allegro. d. Allegro molto quasi presto.

P A U Z E.

3. Quatuor MAURICE RAVEL
a. Allegro Moderato. b. Assez vif. c. Très lent.
d. Vif et agité.

De Schouwburg bevond zich op de plaats waar zich nu nog de in 1954 geopende -thans verlaten - Schouwburg aan het Grote Kerkhof bevindt. Sinds de 18e eeuw was daar Café-Restaurant-Komediezaal "Van Eede" gevestigd, een complex dat meerdere malen is verbouwd en uitgebreid. Daarbij hoorde ook een grote zaal met podium, die later ook Schouwburg ging heten.

Tot in de twintigste eeuw was de naam van de familie van Eede onlosmakelijk met de Schouwburg verbonden, al zaten er toen geen nazaten van deze familie meer in de directie. In de Buiten-Societeit, die na 1945 door Hereeniging werd afgestoten, bevindt zich nu het Bowlingcentrum.

In 1932 wordt de Deventer Kamermuziek Vereeniging, waaruit onze huidige Stichting is voortgekomen, opgericht. Voor zover valt na te gaan organiseerde deze instelling meestal drie concerten per seizoen in de Schouwburg. Daarnaast zijn er de concerten

van "het Nut", die eveneens in de Schouwburg worden gegeven en de concerten die in de Buiten Sociëteit worden georganiseerd. We komen de namen tegen van de pianisten Nelly Wagenaar, Willem Andriessen, Charles Panzéra, de violist Szymon Goldberg samen met de pianiste Lili Kraus, de cellist Enrico Mainardi, de sopraan Jo Vincent en de bas Herman Schey.

10 CENT

DEVENTER, 26 September 1935.

Aan de Leden,

Het Bestuur verstrekt U hierbij opgave van de data der Concerten voor het Seizoen 1935/36.

Deze zijn:

- 1e Concert (Quintet): Donderdag 24 October '35
- 2e " (Duet-Avond): Dinsdag 7 Januari '36
- 3e " (Viool-Piano): Dinsdag 18 Februari '36.

Men wordt beleefd verzocht, deze data op de lidmaatschapkaart zelf in te vullen!

Namens het Bestuur:
N. RIJKEN, *Secrëtaresse.*

DEVENTER, 14 Juli 1936.

AAN DE LEDEN,

Het Bestuur verstrekt U hierbij opgave van de data der Concerten voor het Seizoen 1936/37.

Deze zijn:

- 1e Concert (Ned. Kamer-Orkest) Donderdag 29 Oct. '36
- 2e " (Nelly Wagenaar) Donderdag 10 Dec. '36
- 3e " (Budapester Strijk-Kwartet)

Dinsdag 16 Februari 1937

Men wordt beleefd verzocht, deze data op de lidmaatschapkaart zelf in te vullen!

Namens het Bestuur:
N. RIJKEN, *Secrëtaresse.*

Deventer Kamermuziekvereniging

MAANDAG 6 FEBRUARI 1933, 's avonds 8 uur

3e ABONNEMENTS-CONCERT

te geven door het DAMES-STRIJKKWARTET

BEREDIN (BERLIJN — EDINBURG)

NANNIE JAMIESON	1e Viool
BERTA VOLMER	2e Viool
GERT BERLAGE	Altviol
HILDA JAMIESON	Violoncel

PROGRAMMA

1. Kwartet in Bes gr. terts. J. HAYDN
Allegro con spirito
Adagio
Menuetto
Finale-Allegro ma non Troppo
2. Kwartet in C gr. terts K. V. 465. . . . W. A. MOZART
Adagio-Allegro
Andante Cantabile
Menuetto
Allegro

PAUZE

3. Kwartet in E kl. terts („Aus meinem Leben") F. SMETANA
Allegro vivo appassionato
Allegro moderato alla Polka
Largo Sostenuto
Vivace

Periode 1942-54

Doordat het huis van de secretaris van de Deventer Kamermuziek Vereniging, de heer J.G. Gröschke, door de Duitse bezetter was gevorderd en hij het archiefmateriaal niet kon meenemen is dit vrijwel geheel verloren gegaan, maar nog wel bewaard zijn de notulen van de bestuursvergadering van 30 maart 1942, tijdens welke wordt besloten zich niet aan te sluiten bij de "Kultuurkamer" en onder te duiken; de Vereniging zal 'in schijn worden ontbonden'. De leden zullen bedanken en het resterend kasgeld zal worden gegeven aan reeds voor concerten gevraagde kunstenaars'.

Gedurende de oorlog worden er in de Schouwburg nog veel concerten gegeven, later vaak 's middags door de "Spertijd". Op de door de papierschaarste steeds schameler ogende programmablaadjes zien we vrijwel uitsluitend namen van Nederlandse musici: meerdere malen de pianisten George van Renesse en Theo van der Pas, de violisten Willem Noske en Herman Krebbers. De laatste treedt op met de pianist Marinus Flipse en ook met het "Krebbers Kwartet". Het Röntgen Kwartet met als primarius de

Franz Schubert
Melley
Herman Krebs
Melley

1. Strijkkwartet in a kl. t. opus 29

FRANZ SCHUBERT
(1797-1828)

Allegro ma non troppo
 Andante
 Menuetto — Allegretto
 Allegro moderato

2. Strijkkwartet in Es gr. t.

LUIGI CHERUBINI
(1760-1842)

Adagio : Allegro agitato
 Larghetto : Sans lenteur
 Scherzo : Allegretto moderato
 Finale : Allegro assai

PAUZE

3. Autobiografisch Strijkkwartet
 „Aus meinem Leben“ in e kl. t.

FRED. SMETANA
(1824-1884)

Allegro vivo appassionato
 Allegro moderato à la Polka
 Largo sostenuto
 Vivace

Willems Noske
Theo Van der Pas

Maatschappij tot Nut van 't Algemeen
 Departement Deventer

Sonaten-Avond

WILLEM NOSKE, Viool
 THEO VAN DER PAS, Piano

DONDERDAG 15 OCTOBER 1942
 19.30 UUR, IN DEN SCHOUWBURG
 TE DEVENTER

violist Joachim Röntgen, zoon van de bekende componist Julius, treedt op zondagmiddag 5 maart 1944 op in de Schouwburg met na de pauze het "Amerikaanse" kwartet van Dvorák. Misschien is hiervan toen een hoopgevende stimulans uitgegaan. Ook werden soms concerten gegeven in het gebouw "St Joseph" aan de Binnensingel. Clara Haskil is daar op een zondagmiddag opgetreden; ze voelde zich toen ziek, verzocht het publiek niet te applaudisseren, want ze wilde zo snel mogelijk terug naar Amsterdam om een dokter te raadplegen.

Op 2 juli en op 6 augustus 1945 zijn er weer bestuursvergaderingen van de Deventer Kamermuziek Vereeniging, maar concerten worden niet meer door haar georganiseerd: men besluit af te wachten, daar ook de Vereniging tot Nut van het Algemeen en de Schouwburg concerten gaan organiseren en men, zoals de notulen vermelden, 'niet voelt voor concurrerende situaties'. Dit standpunt wordt begrijpelijk wanneer men de overvloed aan concerten ziet, die kort na de bevrijding worden georganiseerd. Concerten zijn gemakkelijker te regelen dan theaterproducties, die in die tijd vanaf de grond moeten worden opgebouwd en die ook om meer toneelfaciliteiten vragen dan concerten. De musici die de oorlog hadden overleefd zullen, voor zover de omstandigheden dat hadden toegelaten, hun techniek op peil hebben kunnen houden. Zij willen weer optreden, zo vaak als maar mogelijk is, en het publiek wil, na de donkere jaren, graag weer uitgaan. Op 5 september 1945 bijt de pianist Theo van der Pas het spits af, dan komt op 7 oktober het Hongaars Strijkkwartet, op 30 oktober George van Renesse, op 13 november de tenor Jan Schipper met Felix de Nobel aan de piano, met "Die schöne Müllerin", op 30 november het Concertgebouw Trio (Hengeveld- Keessen-van Wezel) en op 13 december de violist Theo Olof met aan de piano Luctor Ponse. Uit de latere naoorlogse jaren zijn slechts enkele programma's bewaard, waarop de namen van de pianisten Cor de Groot en Henriëtte Bosmans. Uit een krantenbericht blijkt dat Clara Haskil op 14 december 1950 in de Schouwburg is opgetreden, met op het programma o.a. Bach en Beethoven.

Het Hongaars strijkkwartet

Clara Haskil

*Henriëtte Bosmans,
pianiste en componiste*

juli 1954.

DEVENTER, datum poststempel

L.S.

Gaarne vestigen wij Uw aandacht op het volgende :

Reeds lang bestaat er onder het muziekminnende publiek in onze stad behoefte naast de orkestuitvoeringen, kamermuziek te horen.

De Deventer Kamermuziekvereniging, in 1932 opgericht, moest in 1942 haar werkzaamheden wegens oorlogsomstandigheden staken, doch zou gaarne haar taak weer op zich nemen.

Zij stelt zich voor, deze winter drie concerten te geven :

1. HET GEZELSHAP ALMA MUSICA

Everhard van Roijen, fluit; Gusta van Royen, clavecimbel;
Haakon Stottijn, hobo; Paul Godwin, viool; Johan v. Velden, alt;
Carel van Leeuwen Boomkamp, cello.

2. GUY EN MONIQUE FALLOT (violoncel en piano)

3. HET HOLLANDS STRIJKKWARTET

Nap de Klijn, viool; Jaap Schröder, viool; Paul Godwin, alt;
Carel van Leeuwen Boomkamp, cello.

(alles onder voorbehoud).

Daar de honoraria thans veel hoger zijn, dan vóór de oorlog, hebben wij gemeend, de prijs voor een abonnement op f 7.50 te moeten zetten voor de 3 concerten (rechten inbegr.).

Losse kaarten f 3.50 per concert, terwijl voor leerlingen aan inrichtingen van onderwijs losse kaarten verstrekt kunnen worden voor f 1.50. De abonnementen zullen niet persoonlijk zijn.

Gaarne wekken wij U op, U op te geven als lid en ook vrienden en kennissen hiertoe op te wekken. Bij de Boekhandel „Centaur“, Keizerstraat 36 ligt vanaf heden een lijst ter intekening, terwijl ook schriftelijk of telefonisch opgave gedaan kan worden bij een der ondergetekenden.

Daar alleen bij voldoende deelname de plannen doorgang kunnen vinden, verzoeken wij zo spoedig mogelijk opgave; uiterlijk vóór 1 Augustus.

Het Bestuur:

Mejuffrouw N. RIJKEN, (Voorz.).

Gen. Gibsonstraat 31, Tel. 4630

Mevrouw B. A. O. BLOEMERS—LABOUCHERE

Kapjeswelle, Tel. 4081

Mevrouw R. LIEVAART—HORNSTRA

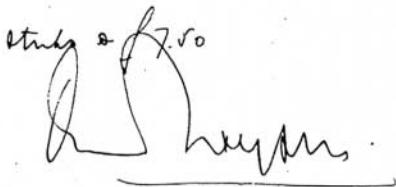
v. Twickelostraat, Tel. 5361

Dr. J. G. RIJKMANS, (Secretaris)

Oude Larenseweg, Epse, Villa „Fermate“, Tel. 501

De Heer D. L. ANKERSMIT, (Penningmeester).

„De Beekhof“, Bathmen, Tel. 238.

stude 2 f 7.50

DE STICHTING KAMERMUZIEK DEVENTER

Wanneer in 1954 de herbouwde Schouwburg aan het Grote Kerkhof zal worden geopend is de tijd kennelijk rijp de "Deventer Kamermuziekvereniging" nieuw leven in te blazen. De belangrijkste initiatiefnemers zijn de vioollerares Nelly Rijken, die voor de oorlog ook zeer actief was geweest in de Vereeniging, en dr. J.G.Rijkmans, voormalig huisarts in Groningen, die na zijn pensionering in Epse was gaan wonen en een fervent liefhebber was van kamermuziek, die hij zelf ook actief beoefende als pianist, zanger en cellist. Hij ontwikkelt zich al snel tot de drijvende kracht achter het geheel. Het eerste concert van deze nieuwe organisatie, die in het begin nog een "Vereniging" is, vindt plaats op **25 oktober 1954**. In 1956, als men toe is aan het zevende concert, is de rechtsvorm een Stichting geworden.

25 cent.

DEVENTER KAMERMUZIEKVERENIGING

Openingsconcert

op Maandag 25 October 1954 te geven door

Het Instrumentaal Sextet „Alma Musica”

Everard van Royen, fluit : Haakon Stotijn, hobo : Paul Godwin, viool ;
Johan van Helden, viool, altviool : Carel van Leeuwen Boonkamp,
violoncel : Gusta van Royen, clavecimbel

PROGRAMMA

1. JOH. CHR. BACH (1735-1782)	Quintet Es gr.t., Op. XI. No. 4. fluit, hobo, viool, altviool en basso continuo (violoncel en clavecimbel).
	Andante Menuetto Allegro
2. J. B. LOEILLET (1689-1730)	Trio Sonate F.gr.t. Op. I. No. 1. fluit, hobo en basso continuo.
	Grave Allegro Adagio, Gavotte Aria Gavotte Allegro
3. DOM. SCARLATTI (1685-1757)	Sonate D gr. t. Sonate A. gr. t. clavecimbel solo
4. JOH. SEB. BACH (1685-1750)	Trio Sonate C gr. t. 2 violen en basso continuo
	Adagio Alia breve (fuga) Largo (canon) Presto (gigue)
P A U Z E	
5. W. A. MOZART (1756-1791)	Quartet F gr. t. K.V. 370 hobo, viool, altviool en violoncel.
	Allegro Adagio Rondo
6. JOH. CHR. FR. BACH (1732-1795)	Sextet C gr. t. clavecimbel, fluit, hobo, viool, altviool en violoncel.
	Allegro Larghetto Rondo

(instrumentatie door Everard van Royen)

De concerten worden aanvankelijk gegeven in de foyer, maar geleidelijk neemt de belangstelling zodanig toe dat men met ingang van het seizoen 1962/63, na enkele proefnemingen in verband met de akoestiek, besluit definitief te verhuizen naar de grote zaal. Er begint een periode van grote bloei en het aantal abonnees neemt toe tot ver boven de vijf-honderd!

Helaas zijn over de periode 1954 tot 1964 geen notulen van vergaderingen meer te vinden. Wel zijn vrijwel alle concertprogramma's van de afgelopen vijftig jaar in het archief aanwezig. Wanneer men deze stapel doorbladert komt men onder de indruk van de rijke historie met schitterende concerten, die de Stichting heeft georganiseerd. Veel programma's zijn nog voorzien van de plakkertjes waarmee ze op 9 december 1988, toen het 200e concert plaatsvond, waren tentoongesteld in de gangen en de foyer van de Schouwburg, tot verrassing van het aandachtige publiek. Vanwege de kwets-

baarheid van het materiaal is het beter een dergelijke actie nu niet te herhalen. Uit enkele bewaard gebleven brieven blijkt dat eind jaren vijftig, vermoedelijk gedurende enkele seizoenen, naast de concertserie in de foyer een aparte meesterserie werd georganiseerd in de grote zaal van de Schouwburg, voor rekening van een concertbureau in den Haag. Het bestuur van de SKD heeft echter 'op ruime schaal medezeggenschap bij de keuze der solisten' en de abonnees van de serie in de foyer krijgen een forse reductie op de abonnementsprijs van deze meesterserie: f5,40 in plaats van f7,40 voor drie concerten (driemaal 30 cent voor plaatsbespreking en garderobe inbegrepen)! Jammer genoeg zijn van deze meesterseries geen programma's bewaard gebleven. In het seizoen 1957-58 traden op: de pianisten Stefan Askenase en Marie Thérèse Fourneau en de violiste Johanna Martzy met Jean Antonietti aan de piano.

STICHTING KAMERMUZIEK DEVENTER

SECRETARIAAT: ZWOLSEWEG 67 - DEVENTER - TELEFOON 05700-12510

SEIZOEN '67-'68

DEVENTER SCHOUWBURG

Aanvang alle concerten 8 uur

GYÖRGY PAUK, viool en ISTVAN HAJDU, piano

maandag 25 september 1967

JAN WIJN, piano

maandag 23 oktober 1967

HET HONGAARS STRIJKKWARTET

Zoltan Szekely Michael Kuttner Denes Koromzay Gabriël Magyar
eerste viool tweede viool altviool cello

maandag 27 november 1967

HET TRIO A CORDES FRANÇAIS

Gérard Jarry Serge Collot Michel Tournus
viool altviool violoncel

maandag 18 december 1967

HET TRIO DI BOLZANO

Giannino Carpi Sante Amadori Nunzio Montanari
viool cello piano

maandag 15 januari 1968

HET DEKANY KWARTET (extra concert)

Bela Dékany Peter Aslay Ervin Schiffer György Schiffer
eerste viool tweede viool altviool cello
met medewerking van Thomas Lorand, altviool en Jos D'Hondt, klarinet

maandag 12 februari 1968

HET TATRAI KWARTET

Vilmos Tatrai Mihály Szőcs György Konrad Ede Banda
eerste viool tweede viool altviool cello

maandag 11 maart 1968

f 0,30

STICHTING KAMERMUZIEK DEVENTER

Vijf-en-negentigste Concert

OP ZONDAG 28 FEBRUARI 1971 OM 8 UUR IN DE SCHOUWBURG
TE GEVEN DOOR HET

QUARTETTO ITALIANO

PAOLO BORCIANI — viool

ELISA PEGREFFI — viool

PIERO FARULI — altviool

FRANCO ROSSI — cello

Due Canzoni per sonare a quattro

Giovanni Gabrieli
(1557 - 1612)

Strijkkwartet op. 125 no. 1 in Es gr. t.

Allegro moderato
Scherzo (preludioso)
Adagio
Allegro

Franz Schubert
(1797 - 1828)

Langsamer Satz (1905)

Langsam, mit bewegtem Ausdruck

Anton Webern
(1883 - 1945)

Streichquartett op. 28

Maestoso
Gemächlich
Sehr fließend

PAUZE

Strijkkwartet op. 96 in F gr. t. (Amerikaans Kwartet)

Antonin Dvořák
(1841 - 1904)

Allegro ma non troppo
Lento
Molto vivace
Finale

Verz. Bolzano 1915

Volgend concert op woensdag 17 maart 1971: Trio di Bolzano.

De bloemversiering is verzorgd door Bloemisterij Ten Kate, Twelloseweg 7.

Het Hollands, later het Nederlands strijkkwartet: Nap de Klijn, Jaap Schröder, Paul Godwin en Carel van Leeuwen Boomkamp

MUSICI

Noemen van alle musici die zijn opgetreden is in dit beperkt kader niet mogelijk. Hieronder een keuze.

In de "rijke jaren" zestig, met zoveel abonnees, kan de Stichting zich wat de programmering betreft veel veroorloven en is het mogelijk, op 25 oktober 1968 en 22 februari 1970, het Nederlands Blazers Ensemble in grote bezetting te laten optreden met als dirigent Hans Vonk, resp. Edo de Waart. Op 5 mei 1985 treedt het NBE voor de derde maal op in Deventer.

Het Nederlands Kamerorkest (25 strijkers) speelt op het 80e concert op 6 januari 1969 onder David Zinman, met claveciniste Janny van Wering in het concert in d van J.S. Bach. Verder stonden op het programma het Concerto voor strijkers van Strawinsky en divertimenti van Mozart en Bartok.

Pianisten: Michel Block, Alicia de Larrocha, Christina Ortiz, Jacques Klein, Nikita Magaloff, Paul Badura Skoda, Hans Henkemans, Theo Bruins, Ronald Brautigam, Naum Grubert en recent Menachem Pressler en Bella Davidovich hebben solorecitals gegeven. Stanley Hoogland en Gérard van Blerk hebben, steeds met anderen, zoals Vera Beths, Anner Bijlsma en diverse blazers onder wie Han de Vries en George Pieterse, diverse malen op ons podium geconcentreerd.

Kwartetten: Het Vermeer Kwartet, Borodin Kwartet, Hongaars Strijkkwartet en Allegri String Quartet traden meerdere malen op. Dit geldt ook voor het Hollands, later het Nederlands Strijkkwartet. In latere jaren heeft het Trávnicek Kwartet, genoemd naar de vermaarde primarius van het beroemde Janacek Kwartet, dat éénmaal, in 1973, in Deventer is opgetreden, meerdere malen in Deventer geconcentreerd, evenals het Schönberg Kwartet, het Takacs Kwartet en het Vogler Kwartet.

Strijkers: Behalve de elders genoemden, traden op de violisten Lola Bobesco, György Pauk, Marieke Blankestijn, Hagai Shaham, Janine Jansen en Isabelle Faust en de cellisten Jean Decroos, Pieter Wispelweij, Quirine Viersen, Dmitri Ferschtman en Torleif Thedéen. De laatste gaf een indrukwekkend recital met pianist Roland Pöntinen. Drie concerten werden verzorgd door het vioolduo Lemkes-Vos.

Trio's: Soms trad er gedurende een heel concert een strijktrio op, waarvan te noemen: het Trio Pasquier, dat ook voor de oorlog al in Deventer was opgetreden en het Trio à cordes français. Pianotrio's zijn veelvuldig te horen geweest; een speciale band had de SKD met het Trio di Milano, waarvan de pianist Bruno Canino, door één van de toenmalige bestuursleden vertederend "onze clown" genoemd, in 1987 ook een solorecital heeft gegeven. Het Altenberg Trio Wien gaf op 1 december 1995 het eerste concert in de nieuwe Schouwburg met een onvergetelijke uitvoering van Schuberts trio in Es en kwam nog tweemaal terug. Heel bijzonder was het afgelopen seizoen het optreden van

Stichting Kamermuziek Deventer

CONCERTABONNEMENT VEERTIGSTE SEIZOEN 1993-1994

Naam:

Plaats: rij stoel

dinsdag	5-10-1993	Britten Quartet
dinsdag	9-11-1993	Evgenii Soifertis, piano
dinsdag	7-12-1993	Claron McFadden, sopraan, Leo van Doeselaar, piano
dinsdag	11- 1-1994	Orlando Kwartet
donderdag	3- 2-1994	Vogler Quartet
dinsdag	15- 3-1994	Pieter Wispelweij, cello, Paul Komen, piano
dinsdag	12- 4-1994	Wanderer Pianotrio

Het abonnement loopt van jaar tot jaar door indien het niet vóór 1 mei schriftelijk is opgezegd bij de abonnementenadministratie: Longoliusstraat 4, 7412 EJ Deventer.
 Prijs: f 90,-, met CJP f 40,-.

het Wiener Klavier Trio met "Verklärte Nacht" in de versie voor pianotrio.

Liedrecitals: Aandacht voor de liedkunst wordt steeds van veel belang geacht. Op de programma's zien we de namen van: Lois Marshall, Elly Ameling, Erna Spoorenberg, Irma Kolassi, Marianne Kweksilber, Miranda van Kralingen, Roberta Alexander, Claron Mc Fadden, Lina Mkrtchan, Max van Egmond, Bernard Kruysen en Maarten Koningsberger.

Blazers: Het Quintette à vent français trad tweemaal op, in 1965 met Jean-Pierre Rampal en in 1971 met Maxence Larrieu als fluitist. Voorts dienen genoemd het Radio Philharmonisch Sextet, het Danzi Kwintet, Fodor Kwintet en Calefax rietkwintet. De fluitiste Abbie de Quant was meerdere malen, in diverse combinaties, op ons podium te horen, de hoboïste Pauline Oostenrijk trad op met het Giotto Ensemble met David Kuyken als pianist.

Jubileumconcerten:

50e concert: het Amadeus Kwartet.

100e concert: het Trio Italiano D'Archi (een strijktrio) met als bijzonder programmaonderdeel de serenade in C op. 10 van Ernst von Dohnányi.

150e concert: het Amsterdams Nonet met Rondo sereno voor negen instrumenten van Jan Koetsier.

200e concert: Het Ludwig Strijktrio.

250e concert: Emmy Verhey, Jacob Slagter en Carlos Moerdijk met het hoorntrio van Brahms.

Violine
Marcia
Allegro

sf *p* *f* *cresc.* *sfp* *p* *sf* *p* *(p)*

**Stichting
Kamermuziek
Deventer**

200e
concert

9 december 1988

dinsdag 15 oktober 1996

JACOB SLAGTER
EMMY VERHEY
FRÉDÉRIC MEINDERS

hoorn
viool
piano

dinsdag 5 november 1996

SKAMPA KWARTET (Tsjechië)

Pavel Fischer

Jana Lukasova

Radim Sedmidubsky

Pavel Jonas Krejci

viool
viool
altviool
cello

dinsdag 10 december 1996

BORROMEO KWARTET (U.S.A.)

Nicholas Kitchen

Ruggero Allifranchi

Hsin-Yun Huang

Yeesun Kim

viool
viool
altviool
cello

dinsdag 21 januari 1997

MAARTEN KONINGSBERGER
KELVIN GROUT

bariton
piano

dinsdag 11 februari 1997

ACADEMIA TRIO (Tsjechië)

Petr Jirkovsky

Pavel Safarik

Jaroslav Matejka

piano
viool
cello

woensdag 12 maart 1997

ISOS KWARTET

Isabelle van Keulen

Katharine Gowers

Vladimir Mendelissohn

Thomas Demenga

viool
viool
altviool
cello

dinsdag 8 april 1997

GRIEG TRIO (Noorwegen)

Vebjørn Anvik

Solve Sigerland

Ellen Margrete Flesjø

m.m.v. Lars Anders Tomter, altviool

piano
viool
cello

De concerten worden gegeven in de Wolters Kluwer-
zaal van Schouwburg De Leeuwenbrug,
Leeuwenbrug 2, Deventer.

Aanvang: 20.00 uur. (kassa open vanaf 19.00 uur.)

Telefoon: 0570-683500

Tekening Jean Cocteau

REPERTOIRE

Aanvankelijk wordt ook wel repertoire uit de barok geprogrammeerd. Het eerste concert op 25 oktober 1954 is daarvan een duidelijk voorbeeld. Op 21 oktober 1957 treden op clavecinist Gustav Leonardt, barokviolist Lars Fridén en Nikolaus Harnoncourt, die de gamba bespeelde, in een geheel aan Johann Sebastian Bach gewijd programma. Daar tegenwoordig de Stichting Musora in Deventer deze periode voor zijn rekening neemt, programmeert de SKD thans voornamelijk muziek vanaf de tweede helft van de 18e eeuw.

De onvergankelijke scheppingen uit de klasisiek-romantische periode zijn op vele programma's te vinden. De grote componisten uit de eerste helft van de 20e eeuw, zoals Debussy, Ravel, Bartók, Prokofiev, Hindemith en in latere jaren ook

Sjostakovitsj staan vaak vermeld. Wat minder vaak: de vertegenwoordigers van de tweede Weense School en componisten als Stravinsky, Szymanowski, Martinu, Ligeti en Kurtág. De pianist Mitchuk speelde de vijfde sonate van Scriabin (29 -10 '92), Shai Wosner de eerste pianosonate van Boulez (4-4-2001) en het Rubin Kwartet het tweede strijk-kwartet van Gubaidulina (14-10 '97).

Poulenc, Milhaud, Honegger, Ibert en Roussel en ook Messiaen komen we meermalen tegen. In dit verband dient genoemd de uitvoering van het zelden gespeelde fluitconcert van Jolivet door Jacques Zoon met het strijkorkest Arion onder Alexandre Lascae (24-4 '90). Van Benjamin Britten waren, behalve liederen, enkele strijkkwartetten te horen. Van de Amerikaanse componisten kunnen worden genoemd: Ives, Bernstein, Barber en Carter.

Ook van Nederlandse componisten is geregeld werk uitgevoerd, o.a. van Pijper, Orthel, Bosmans, Henkemans, Porcelijn, Frid, Escher, Schat en Ter Doest.

VLEUGEL

In 1962 werd, op initiatief van dr. Rijkmans, besloten tot de aankoop van een grote Steinway concertvleugel wat onder meer werd mogelijk gemaakt doordat door een groot aantal abonnees renteloze obligaties aankocht. De vleugel werd door enkele bestuursleden, bijgestaan door de pianist Gerard Hengeveld, uitgezocht in de Steinwayfabriek in Hamburg. In 1994 onderging het instrument een uitgebreide revisie van het mechaniek. Mede door de goede zorg van het personeel van de Schouwburg is het in uitstekende conditie en zijn vrijwel alle pianisten zeer lovend over de kwaliteit ervan. De vleugel is voor 3/5 eigendom van de SKD en voor 2/5 van de Schouwburg. Bij gebruik ervan wordt een bedrag gestort in het "vleugelfonds" waaruit in de toekomst revisies en reparaties kunnen worden betaald. Dit fonds wordt beheerd door de penningmeester van de SKD.

BESTUUR

Dr. Rijkmans overleed plotseling op 17 februari 1967 en op het daaropvolgende concert op 6 maart speelde André Navarra te zijner nagedachtenis bij de aanvang van het concert de Sarabande uit de vijfde suite voor cellosolo van J.S. Bach. De zoon van dr. Rijkmans, Joop, die in 1987 eveneens in Epse kwam wonen, maakte van 1988 tot zijn overlijden in 1995 deel uit van het bestuur. Hij nam de functie "programmering en contacten met de impresario's" over van Henriëtte Hoogland-Lindeboom, die deze taak jarenlang had vervuld en daarin werd gesteund door René Brugge, die meer dan twintig jaar deel uitmaakte van het bestuur, waarvan lange tijd als voorzitter. In 1988 nam schrijver dezes het voorzitterschap van hem over. Bij deze taak, die hij tot op heden met veel plezier vervult, weet hij zich zeer gesteund door zijn echtgenote, Koosje, aan wier professionele inbreng de SKD veel dank is verschuldigd.

Na het overlijden van Joop Rijkmans heeft zij tot 2002 de functie "programmering en impresariocontacten" op voorbeeldige wijze vervuld. Van 1954 tot 1988 hebben, behalve de hiervoor reeds genoemden, deel uitgemaakt van het bestuur van de SKD: de dames B.A.O. Bloemers-Labouchère, R. Lievaart-Hornstra, E. Van Bolhuis-Escher, M. Dulack- Klaaysen en E.H. Schepers, alsmede de heren D.L. Ankersmit, J.Ph. Hoogland, en K. Heringa.

De bestuursleden die zich de afgelopen 16 jaar hebben ingezet voor het tot stand brengen van een succesvolle en in zekere zin ook spraakmakende kamermuziekserie

mogen op deze plaats met name worden genoemd: Jan ter Haar bracht van 1989 tot 1991 op professionele wijze de financiële zaken op orde; Edith de Kroes- van den Berg verrichtte van 1988 tot 1998 alle secretariële functies waaronder de placering van de abonnees in de Schouwburg; Henk van Weenen was penningmeester van 1991 tot 1999, een moeilijke tijd waarin de belastingdienst de Stichting btw-plichtig verklaarde waardoor een forse aanslag werd opgelegd. De Stichting zag zich in die tijd gesteund door de deskundigheid van Bart Holthuis, voorzitter van de Vereniging Van Vrienden van de SKD. Elders in dit programmaboekje zal de heer Holthuis het een en ander over deze, in 1982 opgerichte en voor de Stichting buitengewoon waardevolle, Vereniging, vertellen. Margreet van Brink, die afgelopen seizoen het bestuur heeft verlaten, was gedurende 15 jaar de trait d'union tussen de Stichting en de "Vrienden", maar behalve dat was zij een bestuurslid met veel invloed op het beleid. Nelleke Hooyer beheert sinds het vertrek van Edith op adequate wijze de adressenadministratie en notuleert de bestuursvergaderingen. Bij Ben Ploeger is het financiële beleid solide geregeld. René Slot maakt sinds 1998 de ontwerpen van de seizoensfolders en de posters. Op 30 maart 1999 trad hij met Sebastiaan Oosthout op met een bijzondere vertolking van "Winterreisse" (in de oorspronkelijk voorgeschreven tenorligging, die men niet zo vaak hoort).

Fokke Meima is recent tot het bestuur toegetreden.

ONDERSTEUNING

Tenslotte maak ik van deze gelegenheid graag gebruik om te wijzen op de "stille krachten", zoals onze stemmers: de heer J. de Kaste, die de vleugel tot 1994 heeft verzorgd en Philip Schumer, die zijn taak heeft overgenomen en altijd bereid is tijdens de concerten stand-by te zijn om eventuele acute ontregelingen van het instrument op te vangen. Ook wil ik graag noemen Ellen Rinsma, die, gezeten naast de pianisten, de zeer verantwoordelijke taak van het omslaan alert en met toewijding vervult.

Alle medewerkers van de Schouwburg past op deze plaats een woord van dank voor hun betrokkenheid en vakkundige aandacht vóór, tijdens en na de concerten.

Wij maken ons op voor een volgende halve eeuw "kamermuziekconcerten in Deventer".

Voor de gegevens van bovenstaande werd mede gebruikgemaakt van het Deventer Archief in de Athenaeumbibliotheek, het archief van museum de Waag en de herinneringen van Henriëtte Hoogland-Lindeboom, Sisca de Hoo, Elsje Reitsema-Rijkmans en de gebroeders Jan en Hein Scholten, van wie laatstgenoemde een aantal programma's, voorzien van de handtekeningen van de musici, uit de jaren van de oorlog en kort daarna had bewaard.

Er vond enkele malen overleg plaats met de heer Jos Paardekooper van wiens hand dit najaar een geschiedenis van de Deventer Schouwburg verschijnt; daarin besteedt hij uiteraard ook aandacht aan de kamermuziek, die in deze Schouwburg zo vaak tot klinken kwam.

Guus van Es en Jan Bedaux hebben bovenstaande tekst kritisch doorgelezen.

DE VERENIGING VAN VRIENDEN VAN DE STICHTING DEVENTER KAMERMUZIEK

Deze Vereniging is op 14 oktober 1981 opgericht en heeft als doelstelling het bevorderen van de belangstelling voor kamermuziek en het steunen in materiële en immateriële zin van uitvoeringen van kamermuziek in de regio Deventer. De eerste ledenvergadering vond op 1 juli 1982 plaats. In 1983 heeft de Vereniging een begin gemaakt met het jaarlijks financieel ondersteunen van de Stichting Kamermuziek Deventer.

De Vereniging vindt het van grote waarde dat in Deventer kamermuziek op hoog niveau ten gehore wordt gebracht. In dit blad hebt u van de hand van de Voorzitter van de Stichting, de heer W.J. Feikema, kunnen lezen welke nationaal en internationaal vermaarde musici in Deventer hebben geconcentreerd. Het is de Vereniging er veel aan gelegen dit kostbare stukje cultuur in stand te houden. Jaarlijks doneert de Vereniging dan ook substantiële financiële bedragen aan de Stichting Kamermuziek Deventer. Ook staan wij de Stichting Kamermuziek Deventer graag met raad en daad terzijde bij het uitvoeren van allerlei werkzaamheden. Incidenteel adviseren wij de Stichting op basis van specifiek binnen de Vereniging voorhanden deskundigheid.

Voorts organiseert de Vereniging jaarlijks een muziekavond voor leden en belangstellenden (steevast aspirant-leden genoemd!). Tijdens die avonden wordt er in een ongedwongen sfeer door leden gemusiceerd.

Op dit moment kent de Vereniging ongeveer 160 leden. Het doel van het huidige bestuur is dit ledental minimaal te handhaven en zo mogelijk uit te breiden. Voor het in stand houden van de kamermuziek in Deventer zal immers -dat zal u niet verbazen- voortdurend meer geld nodig zijn. De verwachting lijkt gerechtvaardigd dat in de toekomst een toenemend beroep op financiële bijdragen van de Vereniging zal moeten worden gedaan. Het huidige bestuur, bestaande uit mevrouw M.J. Collenteur-Rademaker, de heren J.C. Bedaux, A.M.M. Ernst en ondergetekende, gaat die uitdaging graag aan. Ook vanaf deze plaats doe ik een beroep op alle kamermuziek liefhebbers het werk van de Vereniging te steunen. U kunt dat doen door niet-leden te werven en, als u nog geen lid bent, lid te worden door opgave aan de secretaris van de Vereniging, de heer A.M.M. Ernst, Bloemendalseweg 1a, 7429 AL COLMSCHATE, tel. 0570-650135, e-mail: rernst@xs4all.nl

Vanaf deze plaats wenst de Vereniging de Stichting Kamermuziek Deventer van harte geluk met haar tiende lustrum. Ook in de toekomst kan de Stichting op de Vereniging rekenen!

B. Holthuis, voorzitter

Stichting Kamermuziek biedt rijk programma

**Kamermuziek-
concert van
Kanngiesser en
Barrett subliem**

Fascinerend Tsjechisch kwartet

Deventer Schouw-
burg: concert door het
Travnicek Quartet, be-
staande uit Alexander
Jablokov en Vítězslav
Zavadilík viool, Jan Jurík
altviool en Antonín Gál
cello. Woensdagavond.

Feestelijk jubileumconcert van Stichting Kamermuziek

Gisteravond in de Deve
Schouwburg: 200e concert georg
seerd door de Stichting Kamer
ziek Deventer. Het Ludwig Strijk
bestaande uit Jean Jacques Ka
rov (viool), Vladimir Mendelss
(altviool) en Herre Jan Stegenga (

Meditatie en wanhoop in 'Winterreise' Schubert

KLASSIEKE MUZIEK

Maarten Koningsberger (bariton) en
Roger Braun (piano) met Die Winter-
reise van Schubert. Schouwburg De-
venter, 16 oktober.

soms cynische - desillusie
(Pears/Britten), op metafysische
tragiek (Fischer-Diskau). Maar
het kan ook robuust en zonder
groot liefdesverdriet, wars van
sentimentaliteit (Quasthof)
neergezet worden of met rusti-
ge tempi (Schubert heeft geen

Subliem muziekfestijn van Janacek Kwartet

De uitgave van dit programmaboekje werd mogelijk gemaakt door bijdragen van de Stichting Wesselings-van Breemen,
de Deventer Schouwburg, pianohandel Schuimer, de Fortis Bank en
Bakx Rombouts, notaris en belastingadviseurs.

De Gemeente Deventer gaf een extra bijdrage voor het 300e concert in het kader van een
"Kleintje Cultuur".